

TAMME LEHT

Tartu Tamme
Gümnaasium
oktoober 2019

Toimetajad

Joonas Taniloo
 Mihkel Martin Kasterpalu
 Nora Tuisk
 Joosep Lõhmus
 Kadi Nõmmik
 Angela Puur
 Steffy Prants
 Anel Neumann
 Irene Roots
 Ketlin Naarits
 Reili Rebane

Keeletoimetajad

Joonas Taniloo, Angela Puur

Küljendajad

Mihkel Martin Kasterpalu

Steffy Prants

Kunstnik

Steffy Prants

Fotograaf

Ketlin Naarits

Juhendaja

Liina Nagel

2019—2020

Kaanefoto: Ketlin Naarits

Juhtkiri

Anel Neumann

Sügis tuli tänavu kuidagi eriti ruttu. Külma ja kõle võõras Tammelinna puud üleöö punase-kollasekirjaks ning tõmbas paar päeva hiljem paljud puud päris paljaks. Vihma- ja tuulemantlid vahetati ruttu talvejopede vastu välja, sest juba oktoobri alguses tuli Läänemaalt teateid lumest. Õnneks saab halli sügise eest pakku tulla sooja koolimajja, kus siblivad ringi vahvad inimesed, kel kõigil käed-jalad tööd täis. Küll on tore näha, kuidas esimesed kuud on nii õpilasi kui ka õpetajaid tegevuses hoidnud: testisime keeltepäeval keeleteadmisi, tegime teadust ja sporti, rebastest said kümnendikud, üheteistkümnendikud alustasid UPT-ga ja kaheteistkümnendikud said selga proovida õpetajakuube, tööd alustab Tamme TV ning kooli juubeli ja balli korraldamine on täies hoos.

Nii ruttu saigi vahetusaasta Kanadas läbi ja olengi tagasi Eestis. Imelik on juhtkirja kirjutada – kuidas mina, tunnen end ju nii kodus kui ka koolis veel võõramaalasena...

Uskuge mind: võõra pilguga vaadates on kõik palju põnevam!

Selles numbris:

- 3) 75 või 100?
- 5) Rebaste koolialgus
- 8) Õpetajate päeva lainel
- 9) Hingedepäevast
- 10) Meie õpetajad: Merit Luik, Agnes Vask
- 14) E-õppest
- 16) Tamme TV tuleb
- 17) Teadlaste ööst ja tööst
- 18) Keelekeerud
- 20) Meie õpilased: tätoveeritud ja augustatud

Kadi Nõmmik

Angela Puur

75 VÕI 100 – KUI NOORENA TUNNET ENNAST, KALLIS KOOL?

Sünnipäevatervitus direktor Ain Tõnissonilt

Hea koolipere! 100 aastat tagasi väikestele lastele ja 75 aastat tagasi noortele inimestele hakkas meie kool haridust jagama. See on olnud oluline, mida koolis töötavad täiskasvanud õpetades ning kasvatades ja noored õppides ning kasvades teinud on. Arvan ikka, et haridus aitab. Iga inimese jaoks, iga riigikorra ajal. Meie lõpetajate seas on väga tarku, väga tublisid, aga, mis peamine, väga palju häid inimesi. Kui arutasin maailmaasju meie kunagise legendaarse direktori Helve Raigiga, siis ütles ta mitmel korral mõne kolleegi kohta, et ta on INIMENE (intonatsioon on halb edasi anda, aga läbiv suur täht sobib minu meelest hästi). Kui ma tulin uuesti meie kooli tööle, seekord direktorina, ütles toonane õppealajuhataja Helle Maalman, et meil on siin sõbralikud inimesed. Ja kui ma vaatan kolleege ja õpilasi praegu, siis näen, et sageli aitab arusaamine ja mõistmine rohkem kui regulatsioon. Püüame siis hoida seda head sõbralikku joont!

No ja kui see nüüd kõik kasusse ümber arvutada, siis on selleks kasuks rõõmsad õpilased ja rõõmsad vilistlased. Ja need ämbritäis õunu, mille üks kunagi veel üle-eelmises majas õppinud vilistlane tõi, kui ta tuli uut kooli vaatama, ei olnud mitte ainult head õunad, vaid tänu kooli tehtud tööle.

Tartu Tamme gümnaasiumi eelkäijaks peetakse Veeriku alevi algkooli, mis avati 1. oktoobril 1919. Kui Veeriku alev arvati Tartu linna koosseisu, võttis linn üle ka kooli ning nimetas selle ümber 16. algkooliks.

1944. aastal alustati Jaak Seeru juhtimisel tööd poistekoolina. Kooli motoks sai Anna Haava tsiteeritud: „Meie ei taha olla, ei ole vaikiv, ununev lehekülg aegade-raamatus“. Idee tuli toonaselt kooli direktorilt Seerult, kes tsiteeris luuletajat oma kõnes ühel aktusel.

1. novembril 1944 sai poisse õpetavast koolist 6. keskkool. Sellest kuupäevast on arvestatud kooli vanust. Seitse aastat hiljem nimetati kool ümber Tartu 5. keskkooliks ja sellest sai segakool. Alates 16. veebruarist 1995 kannab kool Tartu Tamme gümnaasiumi nime.

2015. aasta augustis läks Tartu Tamme gümnaasium riigi alluvusse ning kolis taas uude majja. Senisest põhikooliosast loodi Tamme kool, mis jätkab tegevust vanas majas.

Õpilasesindus valmistub!

Igal esmaspäeval ja kolmapäeval toimub õpilasesinduse koosolek, millest suurem osa aega pühendatakse balliga seotud küsimuste arutamisele. Tavaliselt alustavad õpilased kõige olulisematest küsimustest, näiteks peaesineja tellimine, üllatusesineja, toitlustus, piletid ja plakatid. Samuti analüüsitakse eelmisel aastal toimunud balli ja mõeldakse, mida teha sel aastal teisiti ja paremini.

Õpilasesinduse soovitusel ballil osalejatele:

1. Ballil on tore aega veeta koos kaaslasega, eriti siis, kui tantsusammud on juba selged. Loomulikult oled teretulnud ka üksinda ja saad tantsusammud kohapeal selgeks õppida.
2. Kuninganna ja kuninga kandidaadid saab oktoobri lõpust üles seada õpilasesinduse ruumis. Viimane võimalus selleks on vahetult enne balli algust.
3. Ole valmis selleks, et kohapeal saab tasuda ainult sularahas.
4. Ära jäta ballile tulemata! Korraldustiim on veendunud, et leiad sealt endale midagi meelepärast.

5. Mõelge kooli juubeli puhul, milliseid mälestusi on Tartu Tamme gümnaasium seni pakunud.

Balli õnnestumise nimel on õpilasesindusel palju tööd, noored peavad jagama, kes mille eest vastutab. Kõik on tarvis hoolikalt läbi mõelda ja oluline on võtmevastutajate omavaheline koostöö. Meie õpilasesindus soovib kooliperele üllatuserohkeid sündmusi ja meeldejäävaid mälestusi.

Ballieelne ootus

Ball annab õpilastele hea võimaluse suhelda, tekitab sooja ja meelepärast õhkkonda ning muudab koolipere ühtsemaks. Küsisime Tamme gümnaasiumi 10. klassi õpilastelt (Steffy Prants, Helen Remmel, Kaisa Linn, ja Marleen Poom), kelle jaoks on meie koolis toimuv üritus esmakordne, mida nemad tulevasest sünnipäevaballist arvavad ning millised on nende ootused.

Õpilaste sõnul on juubeliball väga tähtis, kuna see loob mõnusa õhkkonna inimestega suhtlemiseks ning keskendutakse sellele, et kõigil oleks lõbus. Nii nähakse kooli kohana, kus saab tunda ennast hästi. Toredate inimeste seltskonnas tuntakse end vabalt ja muretuks ning nauditakse head muusikat ja tantsurütme.

Meie koolipere on juba elevil ja ootab üritust huviga. Ballile tulijad loodavad, et see õhtu jääks kauaks meelde.

Näidake töökaid inimesi!

Juubelipidustustega on seotud suur osa Tamme gümnaasiumi ja Tamme kooli inimesi. Koolilehe toimetusele on oma tegevusega viimasel ajal eriti silma jäänud grupp, kes tegeleb piduliku aktuse korraldamisega. Nende eestvedajateks on eesti keele ja kirjanduse õpetaja Maiu Nurka ja õpilasnõustaja Helina Harro. Uurisime õpetaja Maiu Nurka nende toimetuste kohta.

Kuidas olete kooli juubelipeoga seotud ja mis on teie ülesanded?

Kooli 100. sünnipäevaga on seotud kaks kooli: Tartu Tamme gümnaasium ja Tamme kool. Mina ja Helina Harro koordineerime novembri lõpus Vanemuise kontserdimajas vilistlastele mõeldud kontsert-etenduse valmimist. See tähendab, et oleme koos Tamme kooli kolleegidega loonud lavastuse kontseptsiooni, leidnud selle tööle pane-

miseks töörühmi ja -vorme, taotlenud võimalusi siduda ühine eesmärk õppetööga.

Kuidas näeb välja ettevalmistustöö?

Tegemist on olnud pika protsessiga, mis on nõudnud organiseeritud suhtlust kahe kooli vahel. Praeguseks on ettevalmistused kestnud juba enam kui aasta (alustasime mais 2018). Õpilastele suunatud küsitluses otsisime vastuseid oluliste märksõnade, traditsioonide ja väärtuste kohta. Eesmärk oli saada autentset ja õpilase tunnetusele tuginevat infot. See andis meile kätte olulised tugipunktid, mida lavaloo esile tuua. Oleme 12. KU õpilastega nendest mõtetest lähtudes teinud tööd eelmise õppeaasta teisest poolest. Neil on olnud võimalus integreerida juubeliga seonduvat tegevust kohustusliku suunapõhise projektikursusega.

Heade ideede, lavalise toe ja meenutusvara leidmiseks alustasime jaanuari lõpus 12. tehnoloogiaklassi õpilastega (Helen Ennok, Martin Pruuliste, Tanel Lukk) vilistlastele suunatud videointervjuude tegemist. Praeguseks on valminud meenutusel põhinev lühivideo.

Proove teeb kokku neliteist kollektiivi, nende seas ka vilistlassegakoor ja näitering. Oleme õpilastega oma ideede ja teostuse väljatöötamiseks tegutsenud ka nädalavahetustel koolimajas.

Meil on palju inimesi, kes on kaasa löönud oma tahtmise ja vaba aja pinnalt – seda on hämmastav tõdeda. Umbes pool kuud tagasi jõudsin taas vana hea tõdemuseni: kui keegi suunata tegevuse juurde, mis teda tõeliselt paelub, teeb ta seda saja-protsendilise omakasuta ja täieliku pühendumusega.

Mis ootab meid ees 23. novembril Vanemuise kontserdisaalis?

Ajalugu, traditsioonid, praktikad, ühine kogemus, mitmekesisus, õppesuunad, individualism, valikud, õpetajad – need märksõnad, mille õpilased 2018. aasta kevadel meie kooli puhul esile tõid. Eks see lugu laval on meist endist.

Mida ilusat soovite kooliperele algavaks pidulikuks perioodiks?

Ole osa. Jutusta lugusid. Jäta meelde.

– See on sinu mälu. Juba praegu

Steffy Prants

Irene Roots

VERIVÄRSKETE GÜMNASISTIDE ARVAMUSED TTG-ST

Koostasime küsimustiku 10. klassidele Tamme gümnaasiumi kohta. Sellele vastas $\frac{1}{3}$ kümnendikest. Küsitlesime neid koolipere, toidu, ringide ja muu kohta.

Mis tõi meid TTGsse?

Enamik 10. klassi õpilasi valis Tartu Tamme gümnaasiumi unikaalsete ja huvitavate suundade tõttu. Tamme gümnaasiumi suunad on spetsiifilisemad ja nendega kaasnevad huvitavad kursused. Toodi välja praktikate ja töövarjutamise olemasolu. Avatud uste päeval jättis Tamme gümnaasium hea mulje ja tänu sellele taheti tulla just siia. Osa jätkab peretraditsiooni ja mõnele lihtsalt meeldib Tamme koolimaja.

Esmamuljed Tamme gümnaasiumist

Õpilaste arvates on koolimaja hubane ja on palju kohti, kus saab vaba aega veeta. Koolimaja peal on ka väga palju mänge, näiteks 3. korrusel asuv lauamängude laud või aatriumis asuvad ping-pongilaud ja lauajalgpall. Õpetajad on toredad ja nooruslikud ning õppeained on huvitavad. Õhukond on vaba ja meeldiv, koolikaaslastega on lõbus olla nii tundides kui ka vahetundides.

Arvamused repsimisest

Õpilastele meeldis repsimine väga, sest see oli lõbus ja tegevusterohke. Mõne jaoks jäi ikkagi natukene liiga palju vaba aega eri ürituste vahele. Reptsimine tegi klasse rohkem ühtsemaks, kuna oli väga palju ülesandeid ja võistlusi, mis vajasisid koostööoskust. Paari õpilase meelest olid reeglid liiga karmid ja sellest päevast jäi puudu – taheti midagi meelde jäävat. Kindlasti on aga kõik

ühel meelel selles, et repsimine võiks toimuda ka järgmistel aastatel.

Kuidas siamaani tundub koolipere?

10. klassi õpilased on väitnud, et koolipere on sõbralik ja kokkuhoidev. Klassikaaslased on töökad ja lõbusad, aga nendega on võimalik koos õpida. Õpetajad on rahulikud ja õpetavad hästi, tundides on alati tore ja õpilased ei karda küsida abi, kui on vaja. Praegused 10. klasside õpilased suhtlevad nii enda klassi kui ka teiste suundade õpilastega.

Kas koolitoit maitseb?

Enamusele meeldib koolitoit, aga on ka neid, kes jätaks supipäeva vahele. Mõned õpilased on väitnud, et gümnaasiumis on koolitoit palju parem, kui oli põhikoolis. Osa õpilasi käiks tihedamini söömas, kui pakutaks rohkem vegan- ja vegetaartoite, samuti jääb mõne õpilase jaoks XL-ports liiga väikeseks.

Paar õpilast on avaldanud muret, et koolisöökla on liiga väike.

Kas te käite mõnes huviringis, kuidas meeldib?

Osa vastanuid ütles, et nad ei osale huviringides, aga neile meeldib, et valik on lai. Teised on aktiivsed: võetakse osa koorist, rahvatantsust, näite-, impro- või mõnest spordiringist. Mõned õpilased osalevad kooli meediarings, olümpiaadikursustel või õpilasesinduses. Osalejatele meeldivad väga nende valitud huviringid ja mõned õpilased käivad isegi neljas ringis korraga.

Kas aineõpetajad on meeldivad?

Õpilaste meelest on õpetajad sõbralikud. Tundides on hea atmosfäär ja õppida on alati lõbus. Paar õpilast kirjutasid, et õpetajad on mõistvamad ja nooruslikumad kui põhikoolis. Osa arvates on mõne õpetaja õpetamismeetodid harjumatud ja nõuavad rohkem keskendumist. Üldiselt meeldivad kõigile nende aineõpetajad ja tundidesse julgetakse minna.

Mis teile meeldib või ei meeldi Tamme gümnaasiumis?

Paljudele meeldib, et tunnid algavad 8.45, aga samas ei meeldi, et koolipäevad on nii pikad. Nii mõnedki arvavad, et kooli söökla ja riietusruumid on liiga väikesed. Osa jaoks tekitab probleemi see, et järele saab vastata ainult ühte tööd neljapäeva õhtul. Õpilastele meeldib koolimaja välimus, aga sooviksid vahetundideks rohkem tegevusi, näiteks mängida ühiseid spordimänge. Valdavalt on asju,

mis Tamme gümnaasiumi juures ei meeldi, vähem.

Kas te olete enda valitud suunaga rahul?

Kõik vastanutest, välja arvatud üks õpilane, on vägagi õnnelikud oma valiku üle.

Hetkel on suunda vahetanud paar õpilast, kes nüüd on rahul oma suunaga. Suunapõhised kursused on huvitavad ja teistsugused, see meeldib õpilastele. Kümnnendikele meeldib see, et nad saavad suunaga valida midagi, mis neile tõesti huvi pakub, ja et kõikidel suundadel pole samasugune tunniplaan.

Küsimustiku järgi on tagasiside väga positiivne ja see tekitas meis hea tunde. Hetkeseisuga tundub, et kümnnendikele on Tamme gümnaasium väga hea mulje jätnud ja kõik on õnnelikud, et nad just siia kooli tulid.

Reili Rebane

MAAILMA-KORISTUSPÄEV

21. septembril 2019 toimus eestlaste poolt algatatud suur maailmakoristuspäev, milles osalesid väga paljud inimesed üle maailma. Sellest üritusest võtsime osa ka meie, Tamme gümnaasiumi 76. lennu õpilased. Oli mõnus ja päikeseline keskpäev, kui meid rebaste ristimise raames välja saadeti ning rõõmsas meeleolus anti kõikidele suundadele kätte suured prügikotid. Meile selgitati, mida peame tegema ning siis saadeti meid Raja parki. Võtsime ülesannet tõsiselt ning juba tunni ajaga suutsime kokku korjata üllatavalt palju prahti –

umbes 500 liitri jagu prügi ja 4 liitrit suitsukonisid. Peale koristamist oli kõigil meeldiv tunne, et kooli ümbruskond sai puhtamaks tehtud.

Õpilaste meelest on maailmakoristuspäev väga tore ja mõistlik ettevõtmine, sest see võimaldab näha, kui palju prügi meie ümbruses tegelikult on – tõstab teadlikkust meid ümbritsevast keskkonnast.

Kõigil oli tore päev ja kool võiks seda traditsiooni kindlasti jätkata.

STIILSEID REBASEID

Irene Roots

Steffy Prants

ÕPETAJATE PÄEV

Reedel, 4. oktoobril 2019 toimus Tartu Tamme gümnaasiumis õpetajate päev. Nagu õpetajate päevale kombeks, andsid tunde 12. klassi õpilased, mis andis neile võimaluse kogeda õpetajate häälekat ja rasket tööd.

Õpetajate auks korraldatud suurel auhinnagalal katsus kõlavat häält teha ka kooli koor ja bänd, kõigile õpetajatele, nii päris kui selle päeva oma-dele, tantsis Diana Lanevskaja. Õpetajatele jagati tiitleid vastavalt sellele, kas nende hääl on üle kooli kõige kõlavamalt või kõige suurema hääleulatusega kõlanud, olnud kõige musikaalsem või hõbedasem. Samuti sai autasu kõige kõlavama naeruga õpetaja (pildil). Autasustati ka õpilast, kes oli suutnud koguda kõige rohkem lemmikõpetajate autogramme.

Õpetajaametit proovinud abituriendid tundusid olevat väsinud, aga uhked.

Fotol: Diana Lanevskaja. Fotod: Triinu Orgmäe

Fotol: Arnika Aadusoo

KONDIKLÕBIN JA KOMMIPABERID, AGA HINGELE PAI?

Liina Nagel

Kas peaksin laskma Sind uksest sisse, kui tuled 31. oktoobril luukerekostüümis kommi lunima? Volbriöö! saab ju nõiakostüümis käia? Kas stilipidusid ei saa teha igal ajal? Mulle endalegi tundub lihtsam võtta kergemeelselt üritusi, mis ei ole „päris-meie“. Võib-olla kostüümiralli *halloween*'i ajal ei teegi kellelegi liiga, aga ... Möödunud suvel pürgisid tantsupeole paljud noored – keegi neist vast ei mõelnud, miks ei või nad kanda banaanikostüümi, milleks rahvariided. Jutt on laialivalgus, ütlen soovi konkreetsemalt: ma loodan, et kunagi ühed kihvitid („toredad“, mitte „mürgised“) noored teevad mardipäeva taas väga populaarseks ürituseks, et sellega tulevad kaasa paljud teised. Traditsiooni ei ole vaja suhtuda kui ahistavasse piirangusse, pigem mõelda sellest kui kodust – tuttav, sealt saab tuge ja toetust. Minu meelest on lõbus meenutada, kuidas lapsena sain kadripäeval karbitäie mune, mille üle ma siis liiga rõõmus ei olnud, aga nüüd oleksin väga tänulik sellise anni eest. Minu koolis toimus kadrikarneval, mis oligi kostüümidu. Ehk kui tahame kostüüme kanda, veidi veiderdada – kas inspiratsiooni ei võiks saada oma rahvakalendrist?

Folklorist Marju Kõivupuu kirjutab: „Hingedepäeva eel ja ajal on kauniks kombeks võtta korraks aeg maha, et ühel või teisel moel meenutada hingelisi, kellele me siinilmas enam terekätt ulatada ei saa ning kellest ehk nii mõnegagi jäid jutud paraku lõpuni rääkimata.“ Luukerest pilt ajalehes võiks sümboliseerida kui protesti rahvakalendri traditsioonide vastu. Ei! Meie, lehenoored ja -vanad, mõtleme nii: hinged olgu meie sõbrad! Ehk aga kõige tähtsam on meelde tuletada, et elavad on olulised. Movembrikuu – tuletan meelde, noored mehed, vuntse ei ole vaja kasvatada, aga tervise eest kandke hoolt küll!

Kõivupuu, Marju 2018. Meie pühad ja tähtpäevad. Tallinn: Varrak.

HINGEDEAJAST

Katrin Roodla

Nii hingedeaja kui ka *halloween*'i juured on üsna samased: vanasti usuti sel ajal esivanemate hingi ringi liikuvat, seda uskusid kõik Euroopa rahvad. Aja jooksul on aga nende tähtpäevade tähistamise traditsioon erinevaks kujunenud. Meil siin on tänaseni säilinud vana ja tõsine suhtumine oma esivanematesse, ikka pannakse hingedeajal põlema küünlad haudadele ja koduakendele, et hoida oma mõtetes sidet kallite lahkunutega. Meil, põhjamaise loomusega inimestel, ei ole kombeks niisuguste asjadega nalja ja äri teha. Kunagi Euroopast Ameerikasse kaasa viidud lahkunud hingedeale mõtlemise aja uskumusest on aga tänapäevaks saanud justkui karneval: tehakse nalja, püütakse hirmutada, lunitakse kommi või pommi. Ka meie kauplustes müüakse *halloween*'i-nänni, kodudes uuristatakse kõrvitsaid – eeskujuks Ameerika filmid ja kaubandushullus.

Mina usun, et kui me teame oma juuri, mäletame oma rahva traditsioone, siis oskame ka midagi põnevat oma tavadest leida ning ellu kutsuda. Ühelt poolt on hingedeajal küll vaikne ja endasse vaatamise aeg, aga teisalt on meil rikas mardipäev ja kadripäevatradsioon. Mardipäev ja kadrisandiks käimine on lõbus ja loov tegevus, palju huvitavam kui lihtsalt *halloween*'i kostüümi selga tõmbamine ja kommi või pommi nõudmine.

Lapseeas ja noorena käisin igal aastal sõpradega kadri- või mardisandiks. Sellele eelnes ka põhjalik ettevalmistus: uurisime raamatutest kombeid, õppisime laule, tantse, jagasime rollid. Vahel tegime laulusõnad kaasaegsemaks ja aktuaalsemaks, aga refräänina kordus ikka „mardi-marti“ või „kadriko-kadriko“. Kostüümide valimine oli samuti vahva: mardid nägid välja koledad, näost tahmased, jalga sobisid vanaisa lohvakad püksid; kadrid olid aga ilusad, neil olid valged rõivad, rätikud, punased huuled ja põsed. Mardipäev ja kadrisandid on pererahvale alati midagi soovinud, mardid näiteks viljaõnne, seda sai peoga viljateri põrandale puistates soovida, kadrid viisid karja- ja lasteõnne. Käisime läbi naabrid ja tuttavad, alati ka oma õpetajate juures, meid oodati igal aastal.

Nüüd ootan juba palju aastaid, et mardid ja kadrid minu koduuksele koputaks ja ukse taga sisselaskmist nõudes laulaks. Kahjuks pole seda ammu juhtunud. Viimati käis üks väike nõiakostüümis tüdruk *halloween*'i-õhtul, aga tema vaid koputas uksele ja tahtis kommi. Siiski loodan, et mardipäev ja kadripäev jälle au sisse tõuseb ja saan ka tänapäeva noorte toredaid ettevalmistatud kavaseid nautida ning neid maiustustega kostitada. Seniks aga süütan aknal küünlad ja loodan, et esivanemate hinged mind unustanud pole.

Joonas Taniloo

MERIT LUIK: KVALITEEDI NIMEL TULEB KÕVASTI VAEVA NÄHA

Merit Luik on õpetaja, keda austavad paljud. Tema abivalmidus, inimlikkus ja huumor on gümnaasiumi tegevuste rägastikus seiklevaltele õpilastele väga suureks abiks. Kuidas üldse sai Meritist õpetaja? Sellele ja paljudele teistele küsimustele leiad edasi lugedes vastuse.

Lapsepõlv muusika saatel

„Ma olen põline tartlane, tegelikult pärit täiesti siitsamast Tammelinast, nii et kogu minu lapsepõlv mööduski Riia tänava vahtralehtede all. Sealsamas masti all sai lasteaias käidud ja peaaegu oleksin ka toonasesse 5. keskkooli ehk siis praegusesse Tamme gümnaasiumisse õppima sattunud.“ Kuid saatus tahtis teisiti. Meriti lasteaias oli hästi tubli muusikakasvataja, seega enne kooli olid tal laulmine ja esinemine hästi päevakorras. Meriti õde on aga suur muusikaentusiast ning tema innustaski vanemaid panema Meritit õppima hoopis Karlova kooli, mis oli muusikakallakuga. „Ma mäletan, kuidas toonane direktor Undel Kokk tegi mulle sisseastumiskatsed, pidin rütmi koputama. Niimoodi ma sinna Karlovasse sattusingi.“

Karlova õpingute algusega meenub ka üks naljakas lugu: „Kui mind oli Karlovasse vastu võetud, muusika eriklassi, siis mu vanemad unustasid sellest viiendasse keskkooli teatada. Paar nädalat peale kooli algust saabus koju kiri, miks laps kooli pole ilmunud ja siis vanematel meenus, et oleks ikka pidanud teatama... Mulle teeb nalja, et karma seob mind ikkagi Tammega, isegi kui ma alguses sinna ei läinud, siis hiljem, kuigi ringiga, jõudsin tagasi.“ Muusikaõpetus oli Karlovas kõrgel tasemel, olid muusikaliteratuuri- ja solfedžotunnid, mis olid päris krõbedad, pidi õppima instrumenti ja laulma kooris. „Mina olen Karlova koolile väga tänulik. Ma muusikaga nüüd ise täiskasvanueas enam väga palju ei tegele, aga armastus muusika vastu omas väga suurt mõju.“ Eriti tänulik

on ta Kurekella koori dirigentidele Lennart Jõelale ja Anu Kõbasele. „Nemad õpetasid, et kvaliteedi nimel tuleb kõvasti vaeva näha.“

Teekond õpetajaks

Kuigi Karlova pedagooge hindas Merit väga, siis kooli ajal soovi õpetajaks saada ei olnud. „Kuigi, kui ma veel päris pisike olin ja koolis ei käinud, siis mulle meeldis küll mängida, et minust saab õpetaja. Kui ma olin kuskilt tüki kriiti saanud, siis kritsel-dasin sellega kõik pinnad täis ja panin kõigile hind-deid,“ ütleb õpetaja Merit. Kuid see tung läks üle, sest lapsena oli ta väga arg, avalik rääkimine oli suur katsumus. „Kui keegi oleks mulle öelnud, et minust saab keegi, kes on inimeste ees, siis ma oleks minestunud maha kukkunud, sest see oli minu jaoks kohutavalt õudne.“ Arusaamine, et võiks vähemalt kaaluda õpetajaametit, tuli ülikoolis kasvatusteadusi õppides. Seal oli võimalus spetsialiseeruda ka õpetamisele. Ülikoolis pidi tegema referaate ning nende põhjal ettekandeid. See viis Meriti alguses väga endast välja. Kuid ettekandeid tehes märkas ta eneselegi üllatuseks, et inimestele meeldib kuulata, kui ta räägib. „Õppejõud oli väga soe ja toetav, kaastudengid ka. Nad ei tegelenud oma asjadega, vaid päriselt kuulasid mind. Vot siis käis mingi klõps ära, et ma suudan rääkida, ma oskan rääkida ja äkki see ei olegi nii hirmus,“ meenutab Merit. Sealt läks küll õpetajaks saamiseni veel tükk aega.

Kindlat eeskuju õpetajatest Merit välja tuua ei oska. „Päris sellist õpetajat, kelle moodi ma olla tahaksin, ei ole olnud. Küll on aga õpetajaid, kellest pean lugu siimaani. Kõik need pedagoogid, kes mulle gümnaasiumi ajal eriti südamesse on läinud, on oma olemuselt hästi soojad ja tugeva karakteriga inimesed. Meie klassi lemmikõpetajad olidki sellised hästi inimlikud, aga samas võisid nad olla ranged ja nõudlikud. Just inimlik pool on hästi oluline.“ Talle meenuvad

vene keele õpetaja Galina Brehhova, ajalooõpetaja Silver Mägi, kes olid väga eripalgelised, aga inimesena suured isiksused.

Tammesse sattumine on samuti põnev lugu. Selles mängis olulist rolli üks ülikooli juhendaja, kes valis Tamme ise Meriti jaoks ise välja. „Siis oli TTG-s õppealajuhataja legendaarne Helle Maalmann. Tema on hästi palju mõjutanud seda, kes ma õpetajana praegu olen.“ Maalmann oli seda tüüpi inimene, kes, märgates potentsiaali, pakkus võimaluse, usalduse ja siis vaatas, mis juhtuma hakkab. „Siiras usaldus ja meeletult hea, fenomenaalne mälu... Olen temale nii tänulik! Ilma temata tõenäoliselt mind ei oleks Tammes.“

Õpetaja röömud ja mured

Merit soovib, et tema tunde jäädaks mäletama tundega, et seal oli meeldiv olla. „Et seal sai vahepeal nalja ja see, mida me teeme, on õpilasele endale personaalselt oluline.“ Ka teadmised on olulised, aga kui juba mingid seigad jäävad meelde, siis on hästi. „Mulle näib, et nii on vist ka läinud,“ jutustab ta. „Ma ei kujuta ette, et ma annaksin inimeseõpetust või psühholoogiat nii, et räägin ainult ainest ja ma isiklikult ei suhestu sellega.“

Õpilastega töötamine on Meritile õpetanud, et oluline on olla aus. „Kui ma olen väsinud, siis ma ütlen seda,“ sõnab Merit. „Positiivsus ja paratamatu optimism on mul tõesti olemas, mul on endal seda väga vaja!“ Küsimusele, mis motiveerib õpetajatööd tegema, toob ta välja hetked, kus õpilaste ja õpetaja vahel tekib sünergia. „See ei ole enam lihtsalt õpetamine, vaid vastastikune jagamine. Need on ülivõimsad hetked, sest siis saab aru, et see, mida sa teed, läheb ka päriselt korda.“

Tundide edukaks läbiviimiseks on oluline sisemine selgus. „Kui sul endal see puudub, siis võib hüpata kas või üle oma varju, aga tund ei muutu huvitavaks. Siin loeb muidugi ka kogemus.“ Päriselulised näited aitavad paremini aru saada, kus läheb õpitut tegelikult vaja. „Ja kui saadakse aru, siis tekib ka huvi,“ võtab Merit kokku.

Väljakutse: aineõpetajast karjäärikoordinaatoriks

Karjäärikoordinaatori amet tekkis juurde juhuslikult, tollane õppealajuhataja Helle Maalmann pakkus välja, et see on Meriti valdkonnaga väga sarnane ja võiks talle sobida. „See, et Helle Maalmann mulle selle võimaluse pakkus, on praeguseks minu elu ikka täiesti pea peale pööranud,“ räägib ta. Sealt alates hakkas ta vaikselt tööga peale, käis koolitustel ja tänaseks on sellest välja kasvanud suur tegevuste pakett, mis on toimunud juba peaaegu 15 aastat. Karjääritöö eesmärgiks on Merit seadnud, et õpilased oleks informeeritud ning oskaks tõstatada küsimusi. „Kui küsida õigeid küsimusi, siis jõuab ka vastustele palju lähemale,“ on ta kindel. „Otsuste tegemine on nii raske, ma püüan pinget maha võtta ja öelda, et segaduses olemine on ka okei.“

K5 teemapäevade korraldamine algas siis, kui Tammest sai riigigümnaasium. See idee tegelikult pole Meriti oma, üks teine kool kasutab sama süsteemi. Merit tõstatas juhtkonnale selle küsimuse. „Ma mäletan siiaamaani, kuidas Ain Tõnisson küsis, kas olen kindel, et meil õnnestub nii palju kohtumisi aastas teha.“ Kui aga esimene aasta mööda sai, siis selgus, et muretsema ei pea: ideid oli koolipere peale nii palju.

Esinejate leidmine pole alati lihtne, abiks on kogemused. „Ma püüan ennast hoida toimuvaga hästi kursis,“ toob Merit välja. Ta loeb erinevaid meililiste, vaatab uudiseid Facebookist. Samuti saab rakendada vilistlasi. Oluline on ka see, et kutsutavad inimesed oleks head esinejad, et noortel oleks huvitav kuulata. Küsimuse peale, kellega on kõige raskem olnud kontakti saada, ütleb Merit, et need lood jäävad rohkem vana maja aegadesse. Vanasti toimus töövarjupäev, kus iga abiturient varjutas mingit ametit. Üks õpilane tahtis varjutada Meelis Atoneni, kes oli just olnud tegevminister, aga selle ameti maha pannud ja läinud ettevõttesse Tavid. „Siis ma mõtlesin, et võin ikka kirjutada ja ta ütleski jah,“ on Merit rõõmus, „sealt ma olen saanud selle julguse, et ei tasu mõelda, ah, ta nagunii ei tule. Võib-olla ei tulegi, aga küsida võib ikka!“

Merit arvab, et ka 10 aasta pärast tegutseb ta edasi haridusvaldkonnas. „Uusi nišše ma tahan küll leida. Mul on vaja inimesena kuhugi areneda. Tavaliselt need võimalused tekivad ise.“

Pärast koolipäeva

Vaba aeg kulub Meritil suures osas laste hobidega tegelemisele. „Üks minu lastest on tegev võistlussportlane ja suur osa vabast ajast nädalavahetuseti kulub hoopis sellele, et me pakime ennast kokku ja sõidame võistlustele.“ Võistlused toimuvad paaril korral kuus Eestis või lähiriikides. Tänu sellele on Merit palju arendanud tantsu- soengute tegemise oskust, samuti on ta õmmelnud tütrele ise võistlusriideid. Oma abikaasaga käivad nad samas tantsuklubis trenni tegemas.

Peale tantsimise meeldib Meritile mässata aias, samuti lugeda. „Võib-olla ilukirjandust on mahti lugeda natuke vähem, sest rohkem kipub kätte sattuma neid raamatuid, mis on töö jaoks vajalikud,“ ütleb ta, „raamatute lugemine on minu jaoks viimasel ajal hästi oluline.“ Noortel soovib Merit lugeda M. Walkeri raamatut „Miks me magame?“. „See raamat isegi natuke šokeeris mind. Ma teadsin küll, et magamine on oluline, aga raamatut lugedes sain aru, et see on kohati elu ja surma küsimus.“ Ka tunnistas Merit, et temagi on tihti näpanud unetunde õppimiseks või tööasjadega tegelemiseks, kuid pärast raamatu lugemist suhtub ta sellesse teistmoodi. Ilukirjandusest meeldivad Murakami teosed: „Kuidas

Murakami maailma tunnetab, on väga huvitav.“

Prioriteetid paika

Küsin Meritilt soovitusi, kuidas saada üle pea kasvavad tegemised õigeks ajaks tehtud. „Asjad lähuvad kergesti käest ära, kui anda kontroll enda käest ära. Kõike lõpuni väga hästi teha ei ole võimalik ehk pane oma prioriteetid paika! Neid, mis on sinu jaoks eluliselt tähtsad, mis on edasiminekuteks vajalik, neid proovi teha maksimumtulemuse peale. Mis aga pole, siis seal tee nii, et asjad oleks lihtsalt korras ja et sul endal häbi poleks.“ Perfektsionistidele paneb ta südamele, et kõike maksimaalselt teha ei jõua. Kes on aga mures sellega, et kipub asju liiga kergelt nurka viskama, siis soovib Merit teha ajagraafiku ja sellest ka kinni pidada.

Juubelimeeleolus

Sel aastal tähistame Tamme juubelit. Kuidas on kool muutunud? Üheks kõige fundamentaalsemaks muutuseks peab Merit põhikooli- ja gümnaasiumi lahknemist. „See on andnud hoopis teised õpitingimused. Meil on võimalusi ja vabadusi palju rohkem,“ ütleb ta. Samuti toob ta välja, et üha rohkem on õpilastel võimalik vastavalt oma huvidele panustada kooli tegevusse. „Ma loodan, et ma ei eksi, kui ütlen, et õpetajad ja juhtkond usaldavad õpilasi.“ Loomulikult käib usaldamisega kaasas ka vastutus. Mis aga ei ole Meriti meelest muutunud, on Tamme vaim ehk avatus õpilaste ja üksteise suhtes. „Erimeelsusi ja konflikte tuleb ikka ette, aga siiski mulle tundub, et see vaim on jäänud püsima ja seda märgatakse ka väljaspoolt tulijate hulgas. Kui ma külalistega tegelen, siis üks esimesi lauseid, mida öeldakse, on, et teil on siin selline mõnus õhkkond või aura, mida ise ei taipagi teinekord.“

Kooliperele soovib Merit Tamme väärtuste hoidmist ja kõrgete sihtide seadmist. „Kui sihid on kõrged ja nende nimel tehakse tööd, siis isegi kui latist üle ei hüppa, jõuab sellele üsna lähedale.“ Veel toob ta välja, et tuleks julgeda unistada ja oodata nii õpetajatelt kui õpilastelt kõrgeid saavutusi. „Aga jäädes sealjuures inimeseks; ei tasu ennast lõhki tõmmata. Ma usun, et Tammel on potentsiaali edasi liikuda küll ja veel,“ võtab ta tabavalt kokku.

Reili Rebane

Ketlin Naarits

ESIMEST KORDA KLASSI- JUHATAJA

Uus kooliaasta on alanud suure tuhinaga ning seda mitte ainult õpilastel, vaid ka õpetajatel. Tegusalt on tööle asunud kuus väga toredat 10. klassi klassijuhatajat, kelle seas leidub ka neid, kes seda tööd päris esimest korda teevad, näiteks Agnes Vask, kelle käest küsisime mõned küsimused.

Kuidas teist klassijuhataja sai? Kas otsustasite ise või teile pakuti?

Mulle pakuti klassijuhataja ametit tegelikult juba eelmisel aastal, aga otsustasin toona võimalusest loobuda, kuna olin enda arvates liiga vähe õpetajana töötanud ja vajasin rohkem sisseelamisaega. See tähendab, et ma oleksin peaaegu saanud praeguse 11TE klassijuhatajaks. Nüüd olen kaks täisaastat õpetaja olnud ja soovisin näha TTG-d ja koolielu läbi klassijuhataja silmade. Soovisin endas arendada suhtlemis- ja administratiivseid oskusi ja seda olen (hetkel pooleteise kuuga) küllaga saanud. Praegu ma ei kahetse absoluutselt oma otsust.

Mis teile meeldib kõige rohkem klassijuhataja ameti juures?

Mulle meeldib suhelda, mulle meeldib suhteid siluda, jälgida ühe klassi suhtedünaamikate tekimist ja inimeste arengut. See kõik on minu jaoks ääretult põnev. Lisaks on noorte energiliste inimestega tore midagi ühiselt ette võtta. Loodetavasti korraldame pärast *airsoft*'i varsti jälle midagi.

Mida arvate oma klassist? Mis nende juures kõige rohkem meeldib?

Nad tunduvad olevat energilised, lõbusad ja an-

dekad. Kõigist ma pole jõudnud veel aru saada, mis inimeseloomad nad täpsemalt on.

Kas kardate, et võib ette tulla takerdusi? Kui jah, siis millised?

Hetkel on selline tunne, et nii mõnedki neist on võtnud põhikoolist (või lausa lasteaiast) koerustükke kaasa. Loodan selle neist peagi „välja peksta“. Gümnaasiumis peab õppima, mitte tšillima.

Kas olete seadnud endale ja/või oma klassile mingisuguse ootuse või eesmärgi?

Minu eesmärgid klassijuhatajana on järgmised:

1. ellu jääda (ma ei saa teisi aidata, kui ma ise katki olen);
2. olla oma klassiga karm (et nad oskaksid õpida ning õpiksid iseseisvust ja oma tegude eest vastutama);
3. olla oma klassiga leebe (et nad julgeksid alati oma murega minu poole pöörduda).

Anel Neumann

KAS TIIGRI HÜPE JÄIGI NII LÜHIKESEKS?

Jälle oli käes esimene september. Astusin varahommikul kooli poole, viisakamad riided seljas ja koolikott õlal, ning kuidagi raske oli olla. Esiti ei saanudki ma aru, mis mulle muret tekitas: kas pabistasin uue klassikoosseisu pärast või läksin vanade sõpradega taaskohtumisest elevile? Alles siis, kui koti klassis maha asetasin, tundsin kergendust. Olin juba unustanud, mis tunne on päevad läbi õpikuid ja töövihikuid täis kotti tassida – ju siis hellitas Kanada kool mu oma nutilahendustega ära.

Eesti on rahvusvaheliselt tuntud kui e-riik, mis tegi ID-kaartide väljastamise, internetipõhiste valimiste ja digiallkirjastamisega maailmale silmad ette. Tiigrihüpe projekt tõi Eesti koolidesse interneti ja arvutid ning hakkas arendama veebipõhiseid õppematerjale. Miks on siis nii, et igal septembril kurdetakse laste üliiraskete koolikottide üle ning paljudel õpilastel ja õpetajatel puudub e-riigi kodanikule kohane nutipädevus?

Kuigi see on kõne all olnud juba aastaid, tekitab paljude seas endiselt küsimusi, mida e-õpe endast täpselt kujutama peaks. Eesti Entsüklopeedia järgi on tegemist õppega, mille korral ei asu õpilane ja õpetaja samas ruumis ning õppetöö toimub interneti vahendusel. Tamme gümnaasiumis aga leidub nii õpilasi kui ka õpetajaid, kelle visioon ei kattu eelmainituga. Segaduse vältimiseks järgin selles artiklis ülalmainitud e-õppe definitsiooni.

Tänases infoühiskonnas tekib uusi teadmisi aina juurde, mis võivad kehtetuks muuta varasemalt paika pandud tõekspidamised. Raamatutes ilmnenud vigu saab parandada vaid õpilase kritseldatud kommentaariga või täiesti uue trükiga. Kõiki vigu aga õpilased ega õpetajad ei märka ning kuna koolide rahalistest võimalustest sõltub see, kas nende õpilaste ranitsatesse jõuavad just värskest trükitud või juba nõukaajal ilmunud õpikud, milles leiduv informatsioon on tihti kas osaliselt või

täielikult aegunud, võib sellega kaasneda hariduse ebaühtlus. E-õppel on potentsiaali selle probleemi leevendamiseks, sest ühesugune õppematerjal oleks kõigile kättesaadav ning aegunud informatsiooni saaks paari nupuvajutusega parandada.

Tänapäeval on loodussõbralikkus suure tähelepanu all ning inimesed nõuavad riigilt aina rohkem loodust säästvaid alternative. Raske on mööda vaadata õpikute mõjust keskkonnale, kuna nende massiline trükkimine nõuab meeletutes kogustes puitu, vett ja muid ressursse. Kas arvutite tootmine on pikas perspektiivis õpikute massilisest printimisest parem, seda ei oska ma veel öelda. Küll aga säilitaks see meie eesti metsi ning vähendaks kilplaslikku käitumist, mis väljendub raamatute uuesti ja uuesti trükki saatmises.

Tamme gümnaasiumi õpilaste seas läbiviidud küsitluses pooldas enamik vastanuid kas osaliselt või täielikult internetipõhise õppe kasutuselevõttu. Põhjusteks toodi aja planeerimise võimalust, pingevabadust, mugavust ning nutipädevust. 11TE klassi õpilane Rico Markus kommenteeris: „Varem või hiljem läheb suur osa haridusest ära internetipõhiseks, mida varem selle planeerimisega alustada, seda parem.“ Lisaks meeldib õpilastele materjalide mitmekesisus, rohkus ja kättesaadavus, mida interneti keskkonnad pakuvad. Ka õpetajad on osaliselt e-õppe poolt, sest see kasvataks õpilastes kohusetunnet ning netis leidub häid õpet rikastavaid võimalusi.

Kuigi internetis leidub rohkelt materjale ning teemade valik on väga mitmekesine, on eestikeelset infot internetis vähe, rääkimata kvaliteetsetest õppematerjalidest. Et e-õppele üle minna, peaks riik palkama haridus- ja IT-töötajaid, kelle töö oleks luua mugavaid ning asjalikke õppeplatvorme ning määrata ametisse inimesed, kes peaksid vastavaid keskkondi pidevalt jälgima ja vajadusel uuendama. Kui palju peaksid inimesed sellise töö

eest palka saada? Kas see läheks praeguse süsteemiga võrreldes koolidele ja riigile rohkem või vähem maksma?

Kõige rohkem muretsevad õpilased ja õpetajad sellepärast, kuidas õpilased individuaalse õppimisega hakkama saaksid. Paljud õppurid märkisid, et juhul, kui neil on tekkinud motivatsioonipuudus, on koolis alati olemas olnud õpetaja, kes on andnud julgustust ja tuge. Internetis õppimiseks selleks võimalust poleks. Ka kardavad õpilased, et jäävad vajaliku info eraldamisega hätta, saadud teadmised ei kinnistu ning vajaduse korral ei saa nad kohe õpetajalt abi või tagasisidet küsida. TTG matemaatikaõpetaja Mari-Liis Jaansalu arvas: „E-õpe on väga hea meetod neile, kes suudavad oma õppimist ise juhtida, aega planeerida ning õigel ajal muredega pöörduda /---/ aga tegu on libeda teega, kui õpilane ei ole veel ennast juhtima õppinud; siis võib digivahenditest olla ka rohkem kahju kui kasu.“

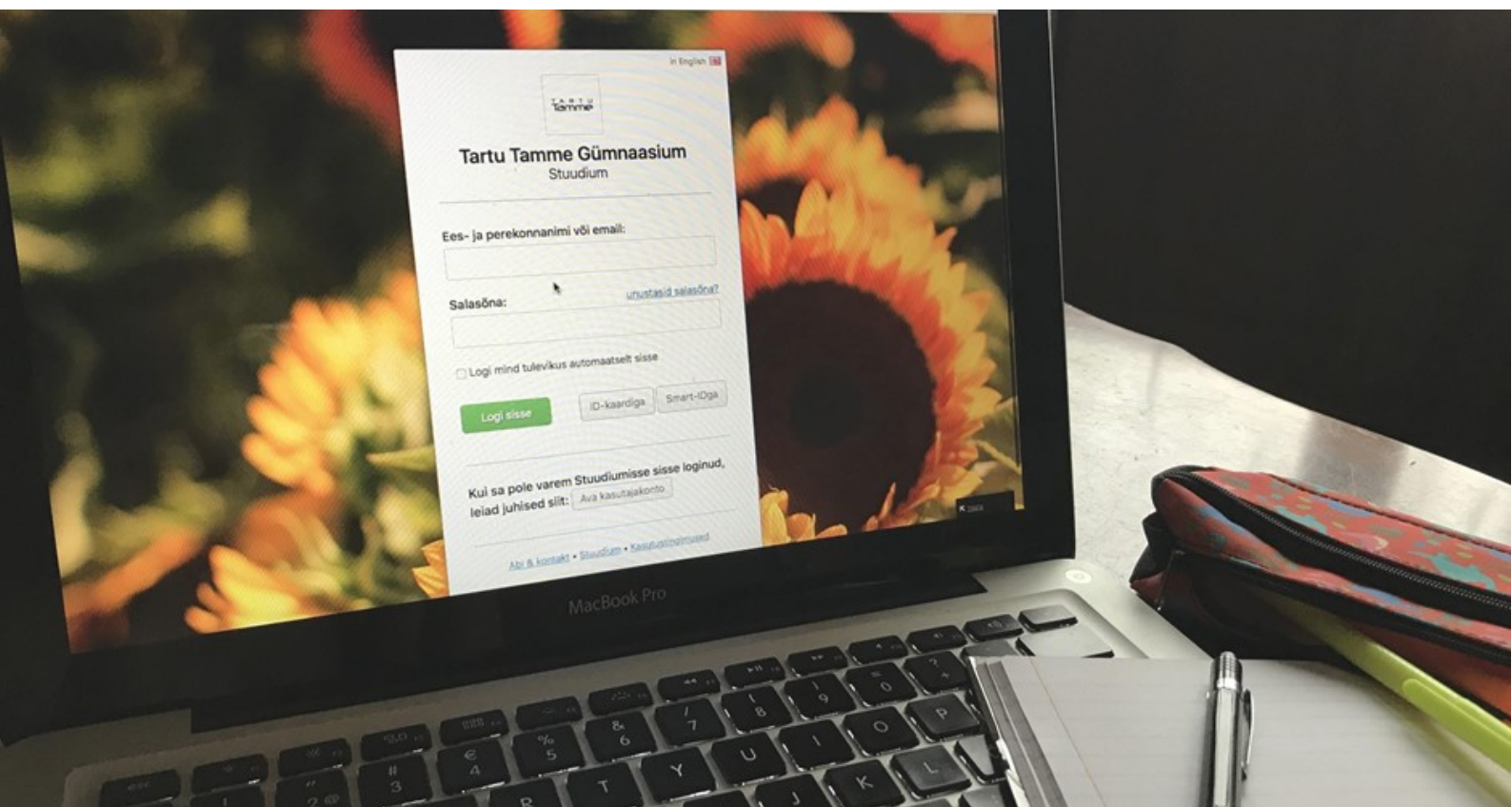
Internetipõhise õppe vastuargumendiks tuuakse tihti, et ekraani vaatamine kahjustab silmi. KSA Silmakeskuse ja Tartu Ülikooli Kliinikumi Lastekliiniku silmaarsti Piret Jüri sõnul pole aga põhjuseks ekraani vaatamine ise, vaid et inimesed ei pilguta arvuti kasutamisel piisavalt tihti oma silmi, millega kaasneb silmade kuivus. Küll aga on tõsiselt kahjulik nutitelefonide ekraan, sest seda hoitakse tavaliselt silmadele liiga lähedal ning ekraanil kiiresti vahelduvad pildid väsitavad silmi. Kui õpet teostataks arvutiekraanidel ning pöörataks

piisavalt tähelepanu silmade tervisele, poleks arvuti kasutamine silmadele kuigi kahjulik.

Kuna täielikult internetipõhine õpe kujutab endas individuaalselt arvuti taga ülesannete lahendamist, puuduks õpilastel vahetu kontakt ja koostöövõimalused omavanuste ja teiste inimestega. Nii õpilased kui ka õpetajad on mures, et e-õppega kaasneks õpilaste eneseväljenduse ning sotsiaalsete oskuste halvenemine. Tamme gümnaasiumi IT-juht Mathias Möttus sõnas: „Kui juba kooliajast „inimestega olemise aega“ kärpida, võimenduvad ühiskonnas veelgi individualistlikkus, depressiivsus ja suureneb killustatus.“ Lisaks suhtlemisoskustele saaks kannatada ka õpilaste käsitsi kirjutamine. Paljudes riikides, näiteks USA-s ja Kanadas, ei õpetata lastele enam kirja-tähtedes kirjutamist. See oskamatus on silmnähtavalt aeglustanud õpilaste märkmete tegemise kiirust ning neil on keeruline lugeda käsitsi kirjutatud tekste.

Möttus märkis küsitluses, et praegused õpetajad ei ole täielikuks e-õppeks valmis. „Eelkõige emotsionaalselt, sest säärane muutus pööraks olemasoleva süsteemi küllalt ümber, kuid ka [neti] pädevuse poolest.“

Mida me siis teeme: kas kolime koolimajadest oma magamistubadesse arvuti taha või jätame mõtte e-õppest üldse sinnapaika? Õpetajate ja õpilaste vastustest kõlas selgelt, et täielik e-õpe ei oleks ideaalne, küll aga oleks kõigile kasulik, kui internetipõhiseid materjale kasutataks traditsioo-

nilises koolitunnis rohkem. Tauno Palts, Tamme gümnaasiumi programmeerimise õpetaja, kirjutas, et on kasutanud oma kursuste õpetamisel osalist e-õpet, „kus kodus iseseisvalt tutvutakse uue osaga ja lahendatakse ülesandeid. Tunnis toimub aktiivõppena keerulisemate ülesannete lahendamine näiteks paaristööna.“ Puutusin ise Kanadas kokku süsteemiga, kus õpilased istusid koolipingis ja kuulasid õpetajat, kuid materjal oli internetis või kasutati vaid klassiruumides leiduvaid õpikuid. Ainus, mida õpilane tundi kaasa pidi võtma, oli vihik

märkmete tegemiseks. Juhul, kui noor soovis materjaliga ise töötada, oli tal kooli internetikeskkonnas sellele ligipääs.

Et me e-õppes üheselt aru saaks ning et sellest saaksid maksimaalselt kasu nii õppurid, õpetajad kui ka ühiskond laiemalt, peame hakkama sellest rohkem rääkima. Interneti tähtsus meie igapäevaelus aina kasvab, mistõttu tuleks praegust haridussüsteemi täiustada, et rahval oleks tulevikuks valmidus ning pädevus.

Mihkel M. Kasterpalu

MEIE KOOLI OMA TELEKANAL - TAMME TV

Sel aastal toovad meie kooli töökad käed lagedale Tamme gümnaasiumi oma televisiooni. Juba võib näha koridorides olevatest monitoridest näiteks Tartu kaasava eelarve reklaami.

Tulevikus on plaanis teha Tamme TV-st korralik telekanal. Plaanis on telemäng

„**Tõrust tammeks**“ ning meie enda lehega koostöös „**Suud puhtaks**“ sarnane saade

„**Tõrud puhtaks**“.

Septembris toimus Tamme TV logokonkurss, mille võitis 11.TE õpilane Krista Heido.

Saates „**Tõrust tammeks**“ on vastamisi õpilaste ja õpetajate tiimid. Igas episoodis on ühe meie koolis õpetatava aine kohta ülesanded ja küsimused. Esimene episood tuleb välja juba esimesel nädalal peale vaheaega.

„**Tõrud puhtaks**“ hakkab toimuma igal teisel nädalal ning see kaasab tavaliselt kahte õpilast ja kahte õpetajat aktuaalse teema debatis. Esimese episoodi teema on „**Kes seisab minu kui õpilase eest?**“. Teema puudutab õpilasesinduse, Tamme Lehe, Tamme TV ja Tamme raadio ülesandeid ja otsib vastust küsimusele, kuidas nad neid hetkel täidavad.

Saadete episoodide saab näha otsevaates vahetundides nii koridori monitoridest kui ka TammeTV Twitchist ning pärast salvestust Tamme TV Youtube'ist.

Ketlin Naarits

TEADLASTE ÖÖ

27. septembril 2019 toimus järjekordne Teadlaste Öö festival Tamme gümnaasiumis, kuhu olid oodatud kõik huvilised igas vanuses.

Tegemist oli üle-eestilise Teadlaste Öö programmi osaga (<http://teadlasteoo.ee/kava>). Sellest üritusest on Tamme gümnaasium osa võtnud algusest saati – seekord oli juba 14. Teadlaste Öö.

Osaleda sai erinevates töötubades, mille seast leidis sobilikult nii loodus-, kultuuri-, meditsiini-, tehnoloogia- kui ka IT-huviline. Tegutses kultuurikohvik, mille kujundus torkas silma ning kus sai proovida maitsevaid pirukaid, kooke ja muid õpilaste tehtud küpsetisi. Taustaks sai kuulata 10.TE õpilaste Mikk Kaasiku ja Kaspar Kiisa laulmist ning 12.KU õpilase Joonas Taniloo torupillimängu.

Õhtu jooksul sai käia uurimas, mida põnevate tehakse IT-ideede töötoas: seal otsiti vastuseid küsimustele, kuidas teha kartulist/õunast patareid ning kuidas töötab valgus. Samuti sai õppida kasutama Photoshopi. Noorte ja ka vanemate inimeste

seas oli populaarne laseriga joonistamine helendavale paberile pimedas ruumis.

Põnevat toimetamist leidis ka teiselt korruselt, kuhu oli paigutatud labor, keeletuba, kunsti loovustuba ja muud huvitavad töötoad. Laboris sai näha katseid osmoosist ja fotosünteesist. Neid seletasid 10.LO õpilased Reimond Ritson, Bert Martin Kollom ja Martin Valvas ning 12.LO õpilane Stefan Arne Sooniste. Aatriumis oli võimalik õppida südame tervise ja selle taaselustamise kohta, mida õpetasid kooliõde Margit Kull ja doktor Kristin Mäger.

Kindlasti oli üks huvitav ja kogemusi täis õhtu! Loodetavasti ka järgmisel aastal on näha suurt huvi ja tahet uurida ning õppida! Tore, et meie koolis on nii palju tegusaid ja andekaid õpetajaid ning õpilasi!

Meid toetasid: AHHA, TTG projekt „Boosting Science Education at School“, Haridus- ja Teadusministeerium, Tartu linn ... – suur aitäh!

EESTI TÜDRUK KÜPROSEL

Hetkel on maailmas üks aktuaalsemaid teemasid Türgi suhted oma naaberriikidega. Tartu Tamme gümnaasiumi tehnoloogiasuuna õpilase Liisbeth Tatteri uurimus on teemal „Küprose türklaste, Küprose kreeklaste ja türklaste nn rohelise joonega seotud hoiakud ja teadmised“ (juhendajad on Maiu Nurka, Marko Kuura).

Liisbeth tutvustas oma tööd 9.–12. klassi õpilastele mõeldud humanitaarainete õpilaskonverentsil HUNTS, mis toimus 27. septembril 2019 kirjandusmuuseumis.

Liisbeth: „Kaks aastat tagasi käisin esmakordselt Erasmus+ noortevahetusel, mis toimus Küprosel. Korraldajad näitasid meile natukene ka ümbrust, seal hulgas Nikosiat, mis on pooleldi okupeeritud Türgi poolt. Kuna Küpros üleüldiselt oli väga huvitav riik, otsustasin ka uurida riigi ajalugu, millest sündiski idee kirjutada sellest oma 11. klassi uurimistöö.“

Liisbeth kutsub oma tööga üles rohkem tähelepanu pöörama, mis toimub maailmas, tsi-taat tema uurimistööst: „*Reisimine on muutunud viimaste aastate jooksul aina kättesaadavamaks, mistõttu on inimeste rändlus maailmas kasvanud ja kasvutendents jätkub regulaarselt. Populaarsed on puhkusereisid, kuid alla ei jää ka kultuureisid. Kultuureiside tähendus on inimeste jaoks erinev, kuid eriti populaarne on käia erinevates muuseumites ja mälestuskohtades, lootes selliselt saada teada nii rohkem riigi kui ka sealsete inimeste kohta. Sageli jääb aga tähelepanuta hetke olukord konkreetsetes riigis ja realselt suheldakse kohalikega vähe, nii jääb reaalne elu reisijatel nägemata.*“

Lugege lähemalt Liisbethi uurimistööst, mis on leitav kooli kodulehelt („Õpilastööd“).

KEELEKEERUD

Piibe Leiger

Kas meie armas emakeel on keeruline? Ei usu! Aga vahel teeme selle keeruliseks meie ise. Selle asemel, et öelda seda, mida mõtleme, otse ja selgelt, hakkame keerutama. Keel läheb keerdu, sõnad sõlme... Koolilehe uues rubriigis „Keelekeerud“ õnnestub ehk mõned keerdu läinud keelekohad lahti harutada.

„Tere!“ Ütleme seda ilusat lühikest head sõna iga päev mitu korda. Ja õigesti teeme! See on vana väärikas komme tervist soovida. Aga järjest sagedamini kuuleme rahva ette astuvat esinejat rõõmsal häälel teatamas: „Tere teile kõigile ka minu poolt!“ Mis see siis on? Kas kaheldakse meie nägemis- ja kuulmisvõimes? Näeme ju ometi, kes tere ütleb, ja tervitust kuulevad kõik kohalviibijad. Keegi ei arva, et teda jäeti tervitamata. Selline asjatute sõnade kuhjamine vähendab hea soovi kaalu. Samas aga saame küll tervitust mõju-samaks muuta, kui lisame tervitatava nime, mõne teda heast küljest iseloomustava sõna: „Tere, armas Liisu!“ – „Tere, õpetaja!“ Need soovid kõlavad hästi.

TAMMEKAD

KIRJANDUSFESTIVALIL

9.–12. oktoobril 2019 toimus Tartu laste- ja noortekirjanduse festival. Õpilased kohtusid kirjanikega, käisid vaatamas etendust „Stiiliharjutus”, osalesid erinevates õpitubades, panid ennast proovile luuleprömmil. Üks festivali korraldajatest oli meie kooli õpetaja Piibe Leiger, lisaks viis 12. kultuuriklassi õpilane Helena Kont läbi kaks töötuba teemal „Loovkirjutamine ja fotoinspiratsioon”. Gümnaasiumi luulevõistlusel sai kolmanda koha Noora Jatta Alp (11KU), Pihla Leena Põldmale (11KU) anti tugeva kujundi eripreemia.

10KU õpilane Kaisa Linn, kes sai luuleprömmil teise koha, ütles, et talle oli see väga positiivne kogemus ning kavatseb osaleda ka järgmisel aastal. „Oli üllatavalt palju osalejaid ja imeliselt palju head luulet. Oli väga hubane ning sõbralik atmosfäär.”

Pihla Leena Põldma luuletus

tunnen ta südame tukseid
oma jaki põues
nad ei kiirusta
sammuvad rahulikku sammu
mu rinnakorvi vastu
kuulen ta tänu
aga keegi teine seda ei kuule
lendan läbi avakosmose
õbluke kookon jaki põues
kelle südame tuksed
on mu rinnakorvi vastas
kelle tänu keegi ei kuule
aga mina
lahkume universumist
otsin tähte
kookon mu jaki põues
otsib ka
planeeti mis
teeks peatuse meie aega
jädava igavese peatuse
maandume
et kookonis kuninganna
sigitaks maha ülekaalus sipelgaid
elu algaks tähel
ilma et teie sellest teaks
tunnen rinnakorvi vastas tukset
see ütleb rohkem kui meie sõnad

Nora Tuisk

AUGUSTATUD JA TÄTOVEERITUD NOORED

Inimese suurim organ ja ühtlasi ka parim lõuend on tema nahk. See on miski, mis on meiega terve elu, ja midagi, mida saab ilustada ning omapärasemaks teha mitmeti. Sellisteks võimalusteks on näiteks tätoveeringud ja needid.

Uksi augustuste ja tätoveeringute maailma aitavad avada meie enda kooli julged noored, kellel kõigil on oma lugu, vaatepunkt ning kogemus: kes neist on eksperimenteerinud mõlemas valdkonnas, kes on ühe, kes teise alaga tutvunud – ja keegi, kes on oma teekonda alles alustamas.

Teadmiseks! Augustamine on keha mingi osa (tavaliselt kõrva, nina, huule või naba) nahasse väikese torkeaugu tegemine, et sellest läbi neete või muid ehteid kanda. Tätoveerimine on nahapinna alla tindi kandmine, mis muudab naha pigmenti, tavaliselt ilu eesmärgil.

Näita enda tätoveeringuid! Augustusi! Mitu ja mis need on?

Kaisa Linn (10. klass):

Mul on kõrvades kokku seitse *piercing*'ut ja septum-neet. Ja tätokaid on hetkel kümme (4 ise

tehtud ja 6 salongis). Esimesed augustused tegin kõrva umbes neljandas klassis, sest kõigil olid, see tundus lausa vajalik. Järgmised kolm tegin korraga aasta hiljem ja viimased kaks tegin veel aasta sellest edasi. Septumi tegin eelmisel aastal, umbes kuu peale esimest tätoveeringut. Selle inspiratsiooniks oli mõte, et mulle sobiks ja miks ka mitte. Septum oli ausalt öeldes väga spontaanne otsus.

Anel Neuman (11. klass):

Tegemist on tätoveeringuga, Kanada lipu vahtralehe piirjoonega. See on pisemat sorti ja jala siseküljel, sest tahtsin, et see oleks midagi, mida teised kohe ei märkaks. Otsustasin piirjoone kasuks, sest olen kuulnud lugusid, kuidas punane *tattoo*-tint kergesti kulub.

Kadi Nõmmik (12. klass):

Esimeseks tätoveeringuks tahan umbes midagi sellist (teine pilt), aga ilmselt lasen selle endale omapärasemaks kujundada.

Kärt Ivanov (11. klass):

Mul on 7 augustust (paremas kõrvas neli, vasakus kõrvas kolm ja üks ninas). Esimesed ehk siis tavalised kõrvaaugud tegin 11-aastaselt, et katsetada, kuidas need mulle meeldivad. Lemmikneet on mul hetkel *industrial*, mille sain endale kingituseks põhikooli lõpetamise puhul.

Miks lasid endale tätoveeringu/augustuse teha?

Kaisa: Mind innustas neid ellu viima suur tahtmine tätokaid saada, aga natuke sügavam põhjus on see, et ma pole enda kehaga kunagi rahul olnud, kui ma lasen oma kehale panna midagi, mis mulle meeldib, ei saa ma seda enam vihata. Selles mõttes on tätoveeringud mind palju oma mina-pildi parandamisel aidanud.

Kärt: Ma usun, et see on eneseväljenduse tööriist. Mäletan, et kunagi üks juutuuber ütles, et kuigi ta on kristlane, kasutab ta neete, et ennast luua ja ehitada. Nõustun sellega.

Anel: Lasin endale tätoveeringu teha, sest olin endale juba pikka aega ühte tahtnud ja vahetusõpilaste seas on see natukene nagu traditsioon.

Kadi: Sellel tätoveeringul mulle otseselt mingit tähendust ei ole, kuid arvan, et see sobiks mulle hästi ja näeks äge välja.

Kuidas jõudsid just sellisele mõttele? Kaua enda kogumine aega võttis?

Kaisa: Inspiratsiooni olen leidnud hästi palju ajaloo uurimisest (suur hulk minu tätokaid on vanad sümbolid ja märgid), kuna mind on erinevad uskumused juba väiksest saadik huvitanud, need disainid on mul terve elu peas olnud ja sealt need ideed tulevad.

Kärt: Esimesed kõrvaaugud olid pigem ajaga kaasas käimiseks. Meie koolis oli vanus 11 isegi juba vana, et kõrvarõngaid kandma hakata.

Edasi sain inspiratsiooni internetist, kus kõik nägid nii lahedad välja ning ma tahtsin ka, see oli ilus. Hetkel plaanin endale sünnipäevaks pōseneete, mille üle olen kaks aastat mõelnud, et oleksin oma otsuses kindel.

Anel: Olime vahetusõpilastega 2018. aasta suvel telkimas ja minu vahetuspere oli mulle kaasa andnud hunniku veebaasil tätoveeringuid. Minu jalale

sai punane vahtraleht, mis hakkas mulle kohe väga meeldima. Põhimõtteliselt lasin endale selle järgi tattoo joonistada. Läksin seda tegema juulikuus, minu viimasel päeval Kanadas. Suuresti seepärast, et mul ei olnud selleks varem aega, vanust ega luba, aga ma tahtsin ka, et see kuidagi mu Kanadas veedetud vahetusaastat, selle jooksul kohatud inimesi ja saadud kogemusi meenutama jääks.

Kadi: Otsisin internetist inspiratsiooniks pilte ning see jäi silma. Enda kogumine ei võtnud kaua aega, kuna ma olen alati teadnud, et ma tahan endale tätoveeringut. Paljudel inimestel, kellele vaatan alt üles, on tätoveeringud. Seega on osaliselt minu tahtmine ka endale tätoveeringut teha tulenenud sellest. Kuupäev veel paigas ei ole, kuid käesoleva aasta jooksul tahaksin kindlasti ära teha.

Kas see oli valus?

Kaisa: Mul on suhteliselt hea valulävi, ma ei tundnud mõnede tätoveeringute puhul midagi, aga kõige valusam oli üks suurem jala peal, mille ise tegin (seal kohas on ka kõige rohkem närve ja see pidigi olema üks valusamaid kohti, v.a peopesad, mis pidid kõige valurohkemad olema).

Kärt: Eks natuke ikka, aga valu pole asi, mille pärast ma augu tegemata jätaaksin. Ise eelistan augustamisel püstolmeetodile kanüüli, sest see ei rebesta nahka katki, vaid võtab väikse tüki välja. See on küll kallim ja kohati valusam meetod, aga tervisele parem.

Anel: Natukene ikka, jah. Küsisin enne oma tattoo-artistilt, kuidas tema seda valu kirjeldaks. Ta ütles, et nagu kratsiks päikesepõletust. Mina ja mu vahetusõde jõudsime üksmeelele – „nagu kass kriimustaks.“

Mis on suurimad probleemid?

Kaisa: Üks kõige ilmselgem miinus, eriti just hästi noorelt tätoka saamise juures, on hiljem selle kahetsemine. Õnneks olen ma enda omadega väga

rahul. Alati peaks ka arvestama peale tätoveeringu saamist sellega, et paranev tätoveering nõuab hooldust. Ühe tätoka koorumine ja paranemine võib võtta aega kuni kaheksa nädalat.

Kärt: Esiteks võtab neetidega ära harjumine natuke aega, näiteks lõin ma oma *industrial*'i pidevalt särki võttes ära ja see oli väga valus. Või näiteks kui juuksed ehetesse kinni jäävad või kõrv öösel valutab ja magada saab vaid mingis kindlas asendis. Probleeme on ka ehetega, neid ei pruugi ilusaid leida ja metallist ehted lähevad näiteks talvel külmaks (võib-olla saunas kuumaks ka, aga ma seda pole nii väga tähele pannud). Vanematelt inimestelt saab ka pigem rohkem tähelepanu, et võib-olla vaatavad viltu, samamoodi suhtutakse ka värvilistesse juustesse.

Anel: Minul pole probleeme olnud. Täiskasvanud ja vanurid kommenteerivad küll, et kui vanaduses nahk välja venib, siis ju ei ole enam ilus, aga see ei morjenda mind.

Kadi: Natuke kardan valu, kuid muud mitte. Olen arvestanud sellega, et kui teen tätoveeringu, siis see püsib mu kehal terve elu. Tean, et tätoveeringute osas on paljudel eriarvamused, aga minu jaoks on see kunst ning silmailu iseenda (ja teiste) jaoks.

Mida olulist peaksime veel teadma?

Kaisa: Kui kellelgi on soov teha tätoveeringut, siis pole üldse häbiasi ümber mõelda. Parem oodata, kuni oled enda otsuses kindel, sest iga inimene on lahe, pole vaja tätokaid, et seda tõestada!

Tähelepanu! Tegemist on tähtsa otsusega!

Enne otsuse langetamist lugege kokku plussid ja miinused. Kahtluste püsimise korral või küsimuste tekkimisel pöörduge professionaali poole.

Sotsiaalministeerium on valmistamas rahvatervise seaduse eelnõu, et keelustada alaealiste tätoveerimist: „Rahvusvahelistes uuringutes on leitud, et tätoveerimisvärvid sisaldavad kantserogeenseid ühendeid. Mida varasemas eas inimene nende ainetega kokku puutub, seda suurem on tõenäosus elu jooksul vähki haigestuda. Uus seadus on kavandatud jõustuma 2020. aasta 1. septembril.“

<https://www.sm.ee/et/uudised/uue-rahvatervise-seaduse-eelnou-laks-kooskolastusringile-0>

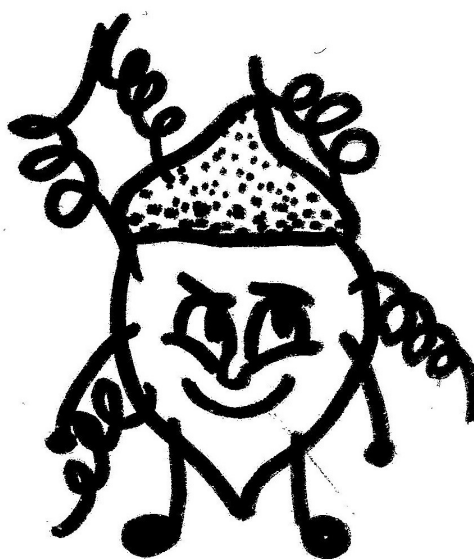

HOROSKOOP

ME

Kui sügisväsimumus kipub peale tulema, on aeg lahkuda laborist ja kittel varna visata. Võta hetk vabaks ja naudi värvilist sügist. Pea meeles, et mitte miski pole parem kui tass kuuma teed ning kõige paremini aitab pingeid langetada üks magus tahvel šokolaadi.

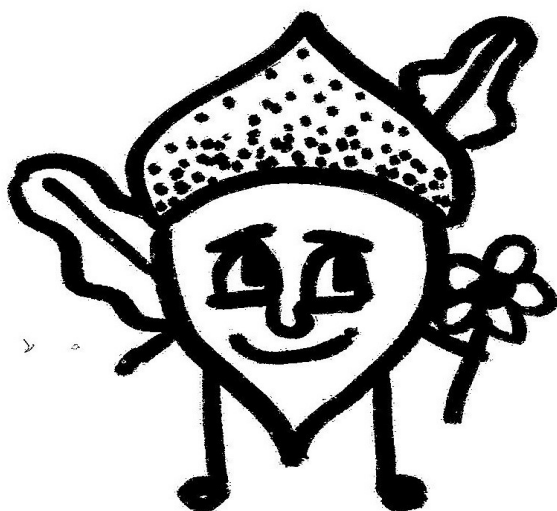
TE

Pidevalt arvuti taga istumine ja muude elektroonikavidinatega tegelemine võib olla väsitav. Ära unusta, et uni on oluline ning selleks, et mitte mattuda suure koolitöödelaviini alla, proovi mitte kohustusi edasi lükata. Ürita leida igas päevas üks hingetõmbehetk, sest väike puhkus kulub alati ära.

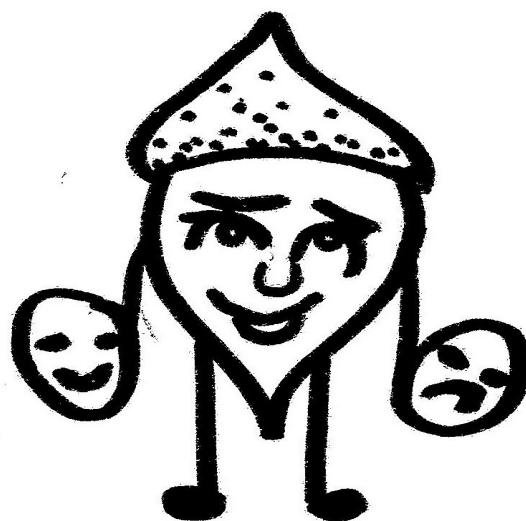
IT

Kas liigne programmeerimine arvutis on väsitav ja mõne ülesandega hakkama saamine tekitab motivatsioonilangust? Lemmikfilm, tass kuuma kakaod vahukommidega ja üks hea lõhnaga küünal kindlasti maandavad pingeid ja rahustavad meeli. Pea vastu! Nädalavahetus on lähedal, siis saad puhata.

KU

Ära viska tänaseid toimetusi homse varna. Pingete vähendamiseks tuleb kõik koolitööd ära teha õigeaegselt või isegi veel parem: võimaluse korral teha need varem ära, et edaspidi oleks lihtsam ja saaksid nautida saabuvat hingedeaga. Tähtede seisu järgi on soodne aeg teatrikülastuseks. Kõige säravam täht soovitab külastada Vanemuises Andres Mähari lavastatust „Armuke“.

LO

Värviliste lehtede närbumine ja liiga kiiresti õues pimedaks minemine – need mõjutavad sinu keskendumisvõimet ja positiivset mõtlemist. Tea, et Sa ei ole ainus! Õhtuvalguses süüta küünal ja tunne rõõmu väikeste asjade üle. Samuti proovi teistele heameelt valmistada, et ka neil oleks midagi, millest rõõmu tunda.

ÕPETAJATE VÄLIMÄÄRAJA

Õpetaja, kes loeb palju raamatuid

Õpetaja, kes
joob palju kohvi

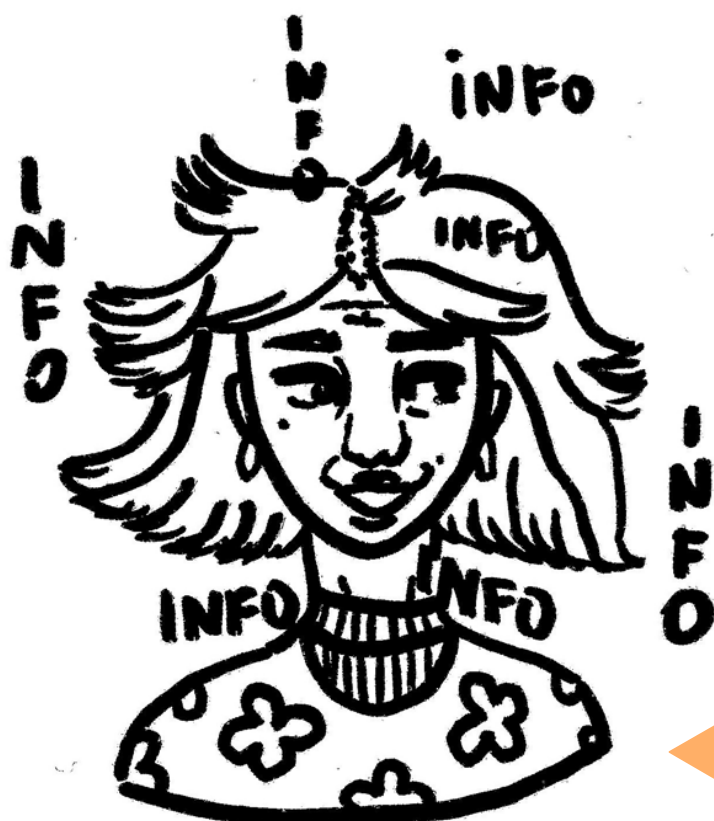

Õpetaja, kes kannab ainult ühte värvitooni

Õpetaja, kellel on
alati kommi

Õpetaja, kellele meel-
dib teha katseid

Õpetaja, kellel on lõpmatult
informatsiooni